

WSTĘPNY KOMUNIKAT

O CZĘŚCIOWYCH WYNIKACH ANKIETY WS. FINANSÓW MIAST PO III KWARTAŁACH

W dniu 13 października Biuro Związku otrzymało wyniki ankiety nt. finansów miast po III kwartałach 2020 r., w porównaniu z identycznym okresem sprawozdawczym z lat 2018 i 2019 (w ujęciu kwartalnym).

Dane dotyczące wpływów z udziałów w PIT mamy z 91 miast (w tym 17 miast na prawach powiatu), z CIT – z 83 miast (w tym 15 miast na prawach powiatu). Dane z kolejnych miast nadal spływają.

Posiadana próbka jest już reprezentatywna dla 333 miast członkowskich Związku i upoważnia do sformułowania pierwszych wniosków.

UDZIAŁY W PODATKACH PAŃSTWOWYCH

Wpływy z udziałów w PIT

Jak wiadomo, w ostatnich latach miał miejsce znaczny wzrost dochodów z udziałów JST we wpływach z podatku PIT. Był on wynikiem korzystnej koniunktury gospodarczej, a nie wskazywanego przez niektórych polityków opcji rządzącej „uszczelnienia systemu podatkowego”.

Na oficjalnej stronie MF w zakładce <https://www.gov.pl/web/finanse/uszczelnienie-systemu-podatkowego> znajduje się następujące wyjaśnienie wzrostu wpływów z podatku PIT: „**Większe wpływy z PIT to efekt poprawy sytuacji na rynku pracy.**”

Wzrost dochodów z udziałów JST we wpływach z PIT był w ostatnich latach znacznie mniejszy niż wzrost wydatków bieżących JST, które szybko rosły w wyniku wzrostu kosztów pracy, energii, usług i materiałów oraz wzrostu kosztów płac nauczycieli w okresie od marca 2018 r. do września 2020 r. o 28,5%, nie zrekomensowanego samorządom wzrostem subwencji oświatowej (w tym samym okresie wrosła jedynie o 15,6%).

W roku 2020 nastąpił **silny spadek dochodów z udziałów JST we wpływach z PIT**, będący efektem zmian ustawowych w podatku dochodowym od osób fizycznych, który nie został samorządom zrekomensowany. Dodatkowo niewielki wpływ mogły wyrzeźć skutki pandemii, jednak nie są one – wg danych GUS – znaczące.

W otrzymanej próbie odpowiedzi na ankietę z 91 miast dochody z udziałów we wpływach z PIT wynosiły

- w trzech kwartałach 2018 r. – 5,763 mld zł,
- w trzech kwartałach 2019 r. – 6,756 mld zł (wzrost rok do roku o 17,23%),
- w trzech kwartałach 2020 r. – 6,293 mld zł (spadek rok do roku o 6,83%).

Spadek o blisko pół miliarda złotych w próbie, która stanowi kilkanaście procent potencjału JST, oznacza kilka miliardów złotych ubytku dochodów z tego źródła we wszystkich JST. W tych warunkach twierdzenia resortu finansów o dobrej sytuacji JST są nieuprawnione.

Wpływy z udziałów w CIT

W ostatnich latach miał również miejsce znaczny wzrost dochodów z udziałów JST we wpływach z podatku CIT. Był to efekt dobrej koniunktury, ale także - wg informacji MF - „**efekt uszczelniania systemu podatkowego przez stworzenie prawa, które wyeliminowało agresywne techniki optymalizacji podatkowej**”.

Dla miast dochody z udziałów w CIT są o rząd wielkości mniejsze niż z udziałów w PIT, jednak mają duże znaczenie dla budżetów województw. **Spadek w roku 2020 jest jeszcze większy niż w przypadku PIT**, tym razem głównie z powodu pandemii.

W otrzymanej próbie odpowiedzi na ankietę z 83 miast dochody z udziałów we wpływach z CIT wynosiły

- w trzech kwartałach 2018 r. – 486,8 mln zł,
- w trzech kwartałach 2019 r. – 602,4 mln zł (wzrost rok do roku o 23,75%),
- w trzech kwartałach 2020 r. – 555,5 mln zł (spadek rok do roku o 7,78%).

Spadek o blisko 50 mln zł w próbie stanowiącej małą część potencjału JST oznacza blisko miliardowy ubytek dochodów z tego źródła we wszystkich JST, z czego lwia jego część dotyczy województw. Również w tym przypadku mówienie o dobrej sytuacji finansowej JS T jest nieuprawnione.

SPADKI W DOCHODACH WŁASNYCH JST

Odnotowujemy także – podobnie jak po pierwszym półroczu – spadki w części dochodów własnych gmin, zwłaszcza w podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych oraz w dochodach z mienia, w tym przede wszystkim z opłat za użytkowanie wieczyste. Wyniki tych ankiet są wciąż opracowywane. Zostaną opublikowane w kolejnym komunikacie (w piątek, 16 października br.).

Biuro ZMP, 13.10.2020 r.